

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขนาดผลกระทบทางเศรษฐกิจของหน่วยธุรกิจที่ทำการแปรรูปสินค้าเกษตร กับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบริเวณใกล้เคียง โดยศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผู้ผลิตมันฝรั่งทอดกรอบและโรงงานผลิตน้ำมันงา ในจังหวัดเชียงใหม่ ทฤษฎีที่ใช้อธิบายคือทฤษฎีในสาขาเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น ในส่วนที่ว่าด้วยผลของการพัฒนาศูนย์กลางความเจริญที่จะมีต่อรายได้และการจ้างงานของบริเวณใกล้เคียง

สมมติฐานของการวิจัยประการที่หนึ่ง อุตสาหกรรมชนิดที่มีผลในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคชนบทได้แก่อุตสาหกรรมที่มีผลเชื่อมโยงมาก คือมีผลในการก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานในบริเวณใกล้เคียง ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นสัดส่วนที่สูง และพนักงานใช้จ่ายรายได้ที่ได้รับไปในการบริโภคในภูมิภาคใกล้เคียงเป็นสัดส่วนที่สูง อีกทั้งขนาดของผลเชื่อมโยงขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้งของโรงงานด้วย ประการที่สอง ผลข้างเคียงทางด้านสังคมขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้แรงงานนอกท้องถิ่น และประการที่สาม ผลข้างเคียงทางสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพของวัสดุที่ใช้ ตำแหน่งที่ตั้งของโรงงาน และการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้

วิธีวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจประกอบด้วยการหาค่าการก่อให้เกิดรายได้จากการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม พนักงาน และประชากรที่อยู่ใกล้เคียงโรงงานทั้งสองแห่งโดยใช้เทคนิคตัวทวี และการศึกษาผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

(ก) ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากหัตถอุตสาหกรรมของกลุ่มแม่บ้านค่อพื้นที่ใกล้เคียงที่วัดจากขนาดการก่อให้เกิดรายได้รวมสูงกว่าโรงงานน้ำมันงา คิดเป็นร้อยละ 73.27 และ 26.71 ตามลำดับ เนื่องจากการผลิตของกลุ่มแม่บ้านจัดเป็นการผลิตที่นอกเศรษฐกิจในระบบที่ใช้แรงงานในชุมชนเป็นหลัก ใช้วัตถุดิบมันฝรั่งสดที่ผลิตได้เองภายในพื้นที่ใกล้เคียงโรงงาน ตลอดจนเครื่องจักร อุปกรณ์ และกระบวนการผลิตค่อนข้างไม่ซับซ้อน ส่วนการผลิตของโรงงานน้ำมันงาจัด

ว่าอยู่ภายในเศรษฐกิจในระบบ เป็นการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ใช้ทุนเป็นหลัก วัตถุดิบเมล็ดงา ตลอดจนเครื่องจักร และอุปกรณ์ต้องนำเข้าจากพื้นที่อื่น ดังนั้นจึงก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจในพื้นที่อื่นมากกว่าพื้นที่ใกล้โรงงาน

(ข) พนักงานที่ทำงานในโรงงานทั้งสองแห่งมีความพอใจทั้งในรายได้ที่ได้รับ ลักษณะของงานที่ทำ หน้าที่และความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน รวมทั้งสวัสดิการและความปลอดภัยในการทำงาน

(ค) ประชากรที่อาศัยใกล้เคียงโรงงานทั้งสองแห่งมีทัศนคติที่ดีต่อการมีโรงงานเกิดขึ้นในชุมชน โดยเห็นด้วยว่าการมีโรงงานในชุมชนนั้นก่อให้เกิดรายได้ การจ้างงาน เกษตรกรที่มีรายได้ไม่แน่นอนก็สามารถเข้ามาทำงานในโรงงาน และทำให้ชุมชนบริเวณใกล้เคียงเกิดความเจริญ คนในชุมชนมีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้ ส่งผลให้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมลดลง

(ง) การผลิตของโรงงานทั้งสองแห่งไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากไม่มีการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายในขั้นตอนของการผลิต และมีการนำวัสดุที่ผ่านกระบวนการผลิตแล้วมาใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมทั้งสองคือ

(ก) การผลิตของกลุ่มแม่บ้านควรมีการปรับปรุงให้เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยพัฒนาทั้งด้านของคุณภาพวัตถุดิบ การผลิต การควบคุมคุณภาพ และความรู้ความชำนาญของพนักงาน อีกทั้งอาจมีการผลิตสินค้าใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

(ข) การผลิตของโรงงานน้ำมันงาซึ่งประสบปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอ โรงงานควรนำระบบการผลิตเมล็ดงาแบบสัญญาผูกพันมาใช้ เพื่อจะสามารถควบคุมคุณภาพและปริมาณเมล็ดงาป้อนโรงงานอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี นอกจากนี้แล้วในด้านการพัฒนาธุรกิจควรมีการศึกษาและพัฒนากระบวนการคุณภาพในระดับที่สูงขึ้น

(ค) หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมหัตถอุตสาหกรรมที่สังกัดเศรษฐกิจนอกระบบเพื่อเป็นแหล่งจ้างงานและก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแก่พื้นที่ในชนบท เมื่อเปรียบเทียบกับหัตถอุตสาหกรรมที่อยู่ในเศรษฐกิจในระบบแล้ว ปรากฏว่าหัตถอุตสาหกรรมนอกระบบนั้นมีข้อจำกัดด้านทุนและเทคโนโลยีมากกว่า ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนได้น้อยกว่าหากรัฐบาลให้การสนับสนุนดังกล่าวแก่หัตถอุตสาหกรรมในเศรษฐกิจในระบบ

The objective of this study is to investigate the economic impacts of agricultural manufacturing industries upon the changes of rural community and the surrounding areas. The cases are french fried industry of farmer housewives group and a sesame oil factory in Chiang Mai province. The economic theory applied was regional economics explaining the impacts of centered growth pole and development upon income and employment of surrounding areas.

The hypotheses were, firstly, the industries which creating economic development in rural areas would be industries with several linkage effects. Such industries would create income generation, employment in surrounding areas, use large proportion of locally available resources, and employees would spend large proportion of their income for consumption within the surrounding areas. The size of linkage effects would depend upon the location of the factories. Secondly, the impact of social side effect would depend upon the number of outside-community labour employed by factories. Lastly, the impact of environmental side effect would depend upon materials used, factory location, and the recycle of waste materials.

In order to investigate the economic impacts, the value of income generation caused by factory's expenditure, employee's expenditure, and the expenditure by people living around the factory areas were estimated by using the multiplier technique. The side effects caused by the operation of these manufacturing industries were also studied.

The obtained results are as follows:

(a) The economic impacts, estimated by the multiplier technique, from the french fried industry by farmer housewives group, and the sesame oil factory were 73.27 and 26.71 percent respectively. The farmer housewives group's industry is of informal type which employs

rural workers, and raw material locally available. Also the production processing is rather simple acquiring uncomplicated machineries and equipments. The sesame oil factory is formal industry applying capital intensive technique while the raw materials as well as the machineries and equipments are obtained from elsewhere. Therefore, the economic impacts occurred more in other areas than the nearby areas.

(b) The employees of both factories were satisfied with their income, working conditions, work safety and other welfare provided.

(c) People living nearby the factories were happy with the employment opportunity, the income creation and generation, the economic growth and social development, and the reduction of social problems in rural areas which were the results of having factories located in the areas.

(d) There was no environmental problem occurring in nearby communities because of the application of non-danger chemical substances and the recycle of waste materials.

For the further development of both manufacturing industries, the suggestions given are

(a) The farmer housewives group should improve its production technique in order to upgrade its performance by improving raw material quality, production processing, quality control technique, and employee's skill and knowledge. Also there should be an attempt to produce new products which will help strengthen its market competitiveness.

(b) For the sesame oil factory, in order to minimize the problem of raw material shortage and guaranteed quality, the contract farming initiated by the factory itself and the involved farmers is suggested.

(c) In order to create employment opportunities and economic growth in rural areas via the promotion of informal manufacturing industries as compared to formal manufacturing industries, the formal industries seem to show some limitations because of their labour intensive technique which yields small linkage effects. Hence, the formal manufacturing industries may be more suitable as an engine for sustainable economic growth and development when the policy implication comes to term.